

Energietuin Mastwijk – Ontwerpsessie #1

Terugkoppeling

Dinsdagavond 14 mei (20.00-22.00u), Eetcafé De Posthoorn, Montfoort

Op de vuilstort te Mastwijk werken NV Afvalzorg en NMU samen aan de ontwikkeling van een Energietuin. Daarin wordt duurzame energie gecombineerd met openbare natuur, recreatiemogelijkheden en educatie. En dat niet alleen: de Energietuin wordt ontworpen en uitgevoerd samen met de omgeving. Zo moet een beleefbaar landschap ontstaan dat ook meerwaarde levert voor het gebied.

Als vervolg op de publieksavond in april vond op 14 mei de eerste Ontwerpsessie plaats. Daarin spraken we met de buurt over de ruimtelijke indeling van de Energietuin: welke behoeften, zorgen en wensen spelen er bij de omwonenden? Hier volgt een kort verslag van weer een energieke avond.

Presentatie: zonneparken in Nederland

De avond kende een bijzondere aftrap: voorafgaand aan de bijeenkomst in De Posthoorn werd een rondleiding over terrein Mastwijk georganiseerd. Een flinke groep belangstellenden meldde zich daar om – soms voor het eerst, of sinds lange tijd – de stortplaats te verkennen. Eenmaal terug in De Posthoorn nam Dirk Oudes van Wageningen University namens het ontwerpteam het woord. Dirk begon met te vragen hoe vaak de aanwezigen in contact komen met het projectgebied. Het antwoord luidde: een groot deel wekelijks, en een kleiner percentage zelfs dagelijks, waaronder drie direct omwonenden.

Vervolgens vertelde Dirk over vier Nederlandse voorbeeld-zonneparken, als uitersten op twee assen: ‘verstoppert – omarmen’ en ‘toegankelijk – natuur’. Je kunt ervoor kiezen om een zonnepark geheel weg te werken door er zandwallen omheen te plaatsen, of het juist heel zichtbaar maken. Ook een keuze is of je de nadruk meer legt op toegankelijkheid voor bezoekers en belevingswaarde, of meer op natuurontwikkeling waar de mens juist weg blijft. Uiteraard zijn vaak ook combinaties en tussenvormen mogelijk.

Peiling 1: verstoppert - omarmen

Na deze presentatie werden de aanwezigen gevraagd om zichzelf te positioneren op een lijn met aan de éne kant ‘verstoppert’ (rechts in afbeelding 1) en aan de andere kant ‘omarmen’ (links in afbeelding 1) om hun voorkeur aan te geven. De verdeling was ongeveer 1/3 aan de ‘verstoppert’-kant, 1/3 aan de ‘omarmen’-kant en 1/3 in het midden van de twee stellingen. Verschillende argumenten werden uitgewisseld. Aan de ‘verstoppert’-kant stelde iemand dat het karakter van het Groene Hart behouden moet blijven. Aan de andere zijde stelde iemand dat we trots moeten zijn op een zonnepark, en dat dus ook laten zien. Een deelnemer in het midden maakte ervan: wél zichtbaar, maar het moet niet “vanuit Utrecht al in het oog steken”. Verder werd gesproken over het omringen van het zonnepark met bomen, zodat het lijkt op een bosperceel. Om dat dan weer te benutten als biomassa-productie. Maar anderen vonden dat weer zonde van de beschikbare ruimte voor zonnepanelen en andere zaken.

Figuur 1 - Eerste peiling met bewoners

Peiling 2: toegankelijkheid - natuur

De tweede peiling had een andere verdeling als resultaat (zie figuur 2): ongeveer de helft stond aan de 'natuur'-kant (links), een groot gedeelte in het midden, en enkelen aan de 'toegankelijkheid'-kant (rechts). Ook hier verkenden we de verschillende argumenten. Aan de 'natuur'-kant werd gesteld: als de stortplaats een duurzaam stuk land moet worden, dan past daar hoogwaardige en diverse natuur bij. Een voorstander van 'toegankelijkheid' redeneerde dat er ook bijzondere natuur kan zijn in een gebied waar mensen wandelen. En dat bezoekers de bijzondere waarde daarvan pas kunnen waarderen als het toegankelijk is. Iemand in het midden wees erop dat we beide functies op zo'n groot terrein best kunnen combineren, naar voorbeeld van het Maximapark in Utrecht. Ook werd over zorgen rond afval en verkeersveiligheid gesproken, indien er veel bezoekers naar het gebied komen. Een brede sloot zou afval op naastgelegen percelen kunnen beperken, en goed beheer is hoe dan ook noodzakelijk.

Figuur 2 - Tweede peiling met bewoners

Gesprekstabfels

Na deze peilingen mochten de aanwezigen kiezen tussen drie thematafels over *Energie*, *Natuur* en *Educatie* waar ideeën werden verzameld voor een goede ruimtelijke inrichting. Er waren twee

rondes, zodat de aanwezigen input voor twee onderwerpen konden geven. Hier volgt een beknopte weergave van de geleverde suggesties.

Tafel energie

- Hoe beperken we de zichtbaarheid van de zonnepanelen vanuit de omgeving? Bijvoorbeeld door een groot deel van de panelen zo ver mogelijk achter op het terrein (noordelijk) te plaatsen.
- Heeft de hoogte van de opstellingen nog invloed op de zichtbaarheid? De oriëntatie van de panelen (naar het zuiden, of oost-west)? En de huidige hoogte van de afvalstort? Mogelijk wordt de randafwerking dus belangrijk in het ontwerp.
- Op het zuidelijk deel, dat is het deel van de Mastwijkerdijk tot grofweg tot de aanwezige bebouwing, kan het zwaartepunt komen voor lichte vormen van recreatie en educatie met aandacht voor inpassing van parkeren. Hier zou allicht ook wat extensievere energieproductie bij passen.
- De zonnepanelen zouden de aanwezige 'kamerstructuur' kunnen volgen, die door de verschillende bagger-vakken is ontstaan.
- Ook belangrijke uitgangspunten: een 'spannende beleving' (niet alles in een keer zien), tonen van het agrarisch gebied (uitzichtpunten aan de noordrand) en een groene (vooral niet stedelijk) uitstraling.

Tafel natuur

- Sommige deelnemers merkten op dat de vuilstort nog altijd wat stank geeft in de zomer.
- Een voorkeur voor benutten van het noordelijke deel voor energieproductie gecombineerd met natuur die kan profiteren van relatieve rust en stilte. Op het zuidelijke gedeelte zou recreatie meer de nadruk kunnen krijgen.
- Mocht er een connectie komen met het regionale fietsnetwerk, dan zou dat het beste langs de westkant van het terrein kunnen.
- De oost- en westzijde kunnen met vegetatie aan het zicht worden onttrokken. Onderhoud daarvan is wel belangrijk.
- De watergangen over het terrein moeten voor natuurontwikkeling voldoende daglicht kunnen ontvangen. Is de kwaliteit van het water wel toereikend?
- Verwachting is dat er twee verschillende doelgroepen op het terrein zullen komen: omwonenden die er komen recreëren of de hond komen uitlaten, en grotere groepen (Zoals schoolklassen of studenten) die zich interesseren voor energie en natuur. Deze laatste zullen ook het achterste (noordelijke) deel van het terrein willen bezoeken. Zij zouden van omwonenden een sleutel en een rondleiding kunnen krijgen?

Tafel recreatie/educatie

- Zou het geplande regionale fietspad ook een aftakking door de Energietuin kunnen krijgen? Kan dat ook de drukte op de Blindeweg ten westen van het terrein kunnen ontlasten, of kan er juist een riskant knelpunt ontstaan aan de Mastwijkerdijk?
- Middels twee uitkijkpunten zouden bezoekers kunnen leren over natuur, techniek en de identiteit van de locatie. Aan de zuidkant zouden een oude 'ontmoetingsboom' en de 'afvalhaven' van de Hollandse IJssel bijzondere aandacht kunnen krijgen. En aan de noordkant biedt de verhoogde stort een mooi uitzicht over het zonnepark en de polder tot aan Utrecht.

- Heeft een educatief bord wel waarde als de bezoeker niet het (gehele) gebied mag bekijken en ervaren?
- Zouden de vermeende stortgassen aan de noordkant een reden kunnen zijn om dat gedeelte minder toegankelijk te maken?
- Het is belangrijk dat omwonenden geen overlast of hinder krijgen van recreanten en hun afval.

Afsluiting

Na de twee rondes aan de tafels werd nog een korte samenvatting per tafel gegeven om iedereen op de zelfde stand van het proces te brengen en ideeën te delen. Bovendien werden de vervolgstappen in het ontwerpproces besproken. Vanwege de vragen naar de economische en technische haalbaarheid zal bij deze bijeenkomst een presentatie hieraan besteed worden. Daarnaast zullen bij de tweede ontwerpessie verschillende ontwerpprincipes en een eerste 'vlekkenplan' voor de Energietuin Mastwijk gepresenteerd worden.